

πολιτισμός

■ Του ΧΑΡΗ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ*

Αναδιφώντας το χθες 91

Μια βραδιά στο Σχολείο της κυρίας Αμαλίας (V)

Συνεχίζουμε και σήμερα το αφιέρωμά μας στο Σχολείο της κυρίας Αμαλίας, με την εισήγηση που πραγματοποιήσε η φυσικός καθηγήτρια **Εύα Περπυράκη** στην εκδήλωση που διοργάνωσαν οι «Ημέρες Ρεθύμνου» στο Σπίτι του Πολιτισμού στις 12 του περασμένου Οκτωβρίου. Η εισήγηση διετέλεσε μαθήτρια του Σχολείου κατά την τελευταία περίοδο λειτουργίας του, οπότε η προσέγγισή της, με τον τίτλο «Αναμνήσεις μιας μαθήτριας του Ιδιωτικού Σχολείου 'Αθηνά'» είχε έντονο βιωματικό χαρακτήρα και συγκίνησε το ακροατήριο.

«Αν μπορούσα το χρόνο να γύριζα, με φορά ανάστροφη της κίνησης των δεικτών του ρολογιού, κατά πως λέμε εμείς οι Φυσικοί... Αν σταματούσα στο φθινόπωρο του 1956... στα 4,5 μου χρόνια, με μια σάκα πιο μεγάλη από το μπόι μου...

...Θαρρώ τα βήματά μου θα με οδηγούσαν πάλι εκεί! Στο αγαπημένο μου Δημοτικό Σχολείο, το «Ιδιωτικόν Σχολείον 'Αθηνά'». Θα 'θελα να ξαναζήσω, ό,τι έζησα. Να ανταμώσω τις δασκάλες και τους συμμαθητές μου.

Να πάμε τους πρωινούς ή απογευματινούς μας περιπάτους με τα καλαθάκια μας, ως τον Άγιο Νικόλαο...

Να πάμε και τις ολόήμερες εκδρομές ως το Αρκάδι, στις κουκουναριές. Να παίζουμε ανέμελα, να μαζεύουμε λουλούδια και να φωτογραφιζόμαστε από τον Τριαντάφυλλο ή τον Μυλωνά. Γιατί πάντοτε ένας φωτογράφος της πόλης μάς συνόδευε τις εκδρομές μας, απθανατίζοντας χαρούμενες στιγμές.

Να ντυθούμε μασκαράδκια για το χορό του Σχολείου που γινόταν την Τετάρτη, συνήθως στο φουαγιέ του Κινηματογράφου «Καρτάλιον».

Να προετοιμαζόμαστε για τις σχολικές γιορτές και τις παρελάσεις, στις οποίες περνούσαμε καμαρωτά με στολές ναυτικές στα πρώτα χρόνια: σκούρα μπλε στολή με κίτρινη γραβάτα και καπέλα με κίτρινη κορδέλα. Μπερές για τα κορίτσια, πηλίκιο για τα αγόρια. Να πάμε στη γιορτή της 8ης/11ου/1956. Σ' αυτή την επέτειο της Αρκαδικής εθελουσίας επισκεφτήκαν το Ρέθυμνο οι τότε βασιλείς, **Πάυλος** και **Φρειδερίκη**. Το Σχολείο μας είχε παραταχθεί στην πλατεία του Άγνωστου Στρατιώτη, όπως και τα άλλα σχολεία βέβαια, περιμένοντας την άφιξη του αντιτορπιλικού και την αποβίβαση των βασιλέων. Κι εμείς, νηπιαγωγάνια, περιμέναμε ώρες, υπομονετικά, να περάσουν από το διάδρομο που είχαμε σχηματίσει, ώστε να καταλήξουν στη Σχολή Χωροφυλακής, εισερχόμενοι από τη βόρεια πύλη, η οποία δεν υφίσταται σήμερα. Νοιώσαμε κι εμείς για λίγο, πριγκιπόπουλα.

Αργότερα, φορούσαμε πάλι στολή μπλε μαρέν, αλλά αντί γραβάτας, η μπλούζα μας είχε κίτρινες γραμμές. Οι παρελάσεις τότε γίνονταν είτε στη λεωφόρο Κουντουριώτη είτε στην Προκυμαία.

Εδώ στεκόμαστε περιμένοντας την εκκίνηση της παρέλασης για τη επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου 1963 (το 1964 το Σχολείο σταμάτησε να λειτουργεί οριστικά). Τελειόφοιτοι πια! Και με πιο απλές στολές. Η σκούρα μπλε μπλούζα έχει αντικατασταθεί από γκρι, με άσπρο γιακαδάκι και παπιγιόν τα κορίτσια. Να δοκιμάζουμε τις φορεσιές μας για τις γυμναστικές, μα και τις καλλιτεχνικές επιδείξεις.

Οι γυμναστικές επιδείξεις γίνονταν στην αυλή της Σχολής Χωροφυλακής και οι καλλιτεχνικές στην αυλή του Σχολείου.

Η επιλογή αυτή ήταν αποτέλεσμα της έλλειψης ικανού αύλειου χώρου στο σχολείο μας. Ήταν τόσο μικρός, που κάποιες φορές και οι καλλιτεχνικές επιδείξεις έγιναν στη Σχολή Χωροφυλακής. Άλλωστε, από κτιριακή άποψη, ήταν χάλια. Από τα ξύλινα δάπεδα που τρίγανε και χοροπηδούσανε στα βήματά μας, την οροφή που κάποιες φορές έσταζε και τη σκόνη από το ταβάνι, που σήμαινε συναγεμιά. Για τις καλλιτεχνικές ανάγκες, πολλές φορές, μάς συνόδευε στο πάνο η μακαρίτισσα η **Στέλλα Μπερνιδάκη-Ρείση**. Τι να πρωτοθυμηθώ! Τη νηπιαγωγό και τις δασκάλες μας, τον ιδιοκτήτη κ. **Γιάννη Τζανιδάκη** (αν θυμάμαι καλά), τον επονομαζόμενο και «Μαντάριο» (δεν ξέρω ούτε τι σημαίνει ούτε γιατί);

Τη χαρισματική μας Διευθύντρια, την κυρία **Μαρία Πορτάλιου**. Ακόμα έχω στο μυαλό μου το ερευνητικό της βλέμμα, τη σοβαρότητα, την καλοσύνη, την υπευθυνότητα. Παιδάκι ήμουν, αλλά με εντυπωσίαζε, αν και δεν δίδε την τάξη μου ποτέ. Σήμερα ξέρω. Ήταν **άριστη παιδαγωγός**. Και ως τέτοια, μπορούσε κάλλιστα να συμβουλευτεί το προσωπικό, να το ενθαρρύνει στις **καινοτόμες παιδαγωγικές μεθόδους** που εφαρμόζε το Σχολείο μας και να είναι αρωγός και συμπαραστάτης του. Δεν είναι τυχαίο ότι το εκπαιδευτικό προσωπικό που εργάστηκε στο Ιδιωτικό, με τις μεθόδους και την εμπειρία που απέκτησε, διέπρεψε αργότερα στα Δημόσια σχολεία. Ευγνωμονώ τους γονείς μου που με έστειλαν εκεί. Όχι πως είχαν περίπτωση χρήματα. Και των περισσότερων συμμαθητών μου οι γονείς ήταν άνθρωποι απλοί, που μπορούσαν να καλύψουν κάποιες από τις βασικές ανάγκες. **Μα για τη μόρφωση, τα έδιναν όλα!** Ήταν το Ρέθυμνο των γραμμάτων! Κι έπειτα, ποιο Δημόσιο Σχολείο θα δεχόταν να εγγραφεί ένα παιδί στο Νηπιαγωγείο, ηλικίας 4,5 ή 5 ετών; Πώς ένα Δημόσιο σχολείο θα είχε ως πρωτάκι ένα παιδί 5,5 ή 6 ετών, όταν η εγγραφή στην πρώτη τάξη του Δημοτικού γινόταν μόνο αν ήσουν 7;

Και εδώ, υπήρχε λύση. Από τη μια, ο ιδιοκτήτης, θέλοντας να μαζέψει πελατεία, γύριζε στην αγορά και έπειθε τους γονείς για τα οφέλη της πρόωρης εγγραφής. Τα είχαν όμως κανονίσει με τον τότε ληξιαρχο του Δήμου Ρεθύμνης, **Κώστα Παπαδάκη** γνωστό και ως «Μαντωλανά». Και τα ψεύτικα πιστοποιητικά γέννησης, με ημερομηνία γέννησης προγενέστερη της πραγματικής για να φανόμαστε μεγαλύτεροι, έφεπταν βροχή. Θυμώμαι, πως για πρώτη φορά προσκόμισα αληθινό πιστοποιητικό, για την εγγραφή μου στο Γυμνάσιο. Πολλές φορές κινδύνευε να σταματήσει η λειτουργία του Σχολείου λόγω έλλειψης μαθητών, δηλαδή εσόδων. Μάλιστα, όταν έμπαίνα στην Δ' τάξη, διακόπηκε για λίγο, εμείς αλλάξαμε σχολείο και, ώ! του θαύματος, σύντομα επαναλειτούργησε κι εμείς επιστρέψαμε. Νόμιζα πως έγινε θαύμα. **Ξέρετε τι θα πει να αγαπάς το Σχολείο σου;** Μπορεί να το 'χεις, Μα αν και δασκάλοί σου δεν σε εμπνέουσιν, με την όρεξη και το κέφι τους για δουλειά, ε, τότε πας με...3', όχι με 5'!

Ευγνωμονώ όλες μου τις δασκάλες. Μας οδήγησαν με σταθερά, σίγουρα βήματα στα μονοπάτια της γνώσης. Μας έδωσαν αγάπη και στοργή, μας δίδαξαν αξίες, ανέδειξαν τις ικανότητές μας, στάθηκαν δίπλα μας ενθαρρύνοντάς μας για το «ακόμα ψηλότερα», 6 μέρες τη βδομάδα. 8.30-12.30 και 3.00-5.00 το χειμώνα και 4.00-6.00 το καλοκαίρι. Τις θυμώμαι με αγάπη και τολμώ να πω πως κατάφεραν να μας δώσουν τέτοιες βάσεις, ώστε να ξεχωρίσουμε και στο Γυμνάσιο και να πετύχομε με ό,τι ο καθένας μας επέλεξε να ασχοληθεί στη ζωή του.

Γιατί με όλα τα παραπάνω και τις διδακτικές μεθόδους τους, με το άνοιγμα του Σχολείου στην κοινωνία, άνοιξαν και τα δικά μας μάτια και φτερά. Εν κατακλείδι, να σήμερα λειτουργούσε ένα τέτοιο σχολείο, **εκεί θα ήθελα να φοιτήσει η εγγονή μου**. Σας Ευχαριστώ!

ΠΡΟΤΑΣΗ. Όλοι που βρεθήκαμε απόψε εδώ, γυρίσαμε μερικές δεκαετίες πίσω στο χρόνο. Θυμηθήκαμε, νοσταλγήσαμε, συγκινηθήκαμε. Σήμερα λοιπόν **υπάρχει αρκετό υλικό, για την ανάδειξη ενός κομματιού της εκπαιδευτικής ιστορίας της πόλης μας**. Υλικό που χρόνια συγκεντρώνει και διαφυλάσσει ο αγαπητός Χάρης. Θεωρώ αναγκαία την έκδοσή του. Σε πρώτη φάση προτείνω όλοι όσοι φοιτήσατε σ' αυτό το σχολείο, να δημιουργήσετε μια ομάδα η οποία θα αναλάβει αρχικά την έκδοση μιας συλλογής φωτογραφιών (κόστος και ό,τι άλλο απαιτείται). Για την μεταξύ μας συνεννόηση, καλό θα είναι να συσταθεί τώρα μια τριμελής επιτροπή και να συγκεντρώσει τα στοιχεία μας (ονοματεπώνυμο, τηλέφωνα επικοινωνίας, e-mail). Εν τω μεταξύ, μπορείτε να στέλνετε και άλλες φωτογραφίες, όσοι έχετε, στα παρακάτω e-mails: strharis@yahoo.gr, enaper13@yahoo.gr

* Ο Χάρης Στρατιδάκης είναι Δρ Παιδαγωγικής-ιστορικός ερευνητής-συγγραφέας strharis@yahoo.gr, 2831055031